

MINISTRSTVO ZA FINANCE

Župančičeva 3
1000 Ljubljana

Ljubljana, 1. avgust 2019

ZADEVA: Pripombe VZMD k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (EVA: 2019-1611-0033, ZDoh-2V)

Spoštovani,

Ministrstvo za finance RS je na spletni strani e-demokracija objavilo Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (EVA: 2019-1611-0033, ZDoh-2V).

V Vseslovenskem združenju malih delničarjev (VZMD) skrbno spremljamo postopke priprave zakonov, ki se dotikajo pravic in obveznosti malih delničarjev ter s svojimi več kot desetletnimi izkušnjami na področju zastopanja njihovih pravic in interesov poskušamo aktivno prispevati k izboljšanju zakonske ureditve, s svojimi konstruktivnimi predlogi, ki so vselej tudi strokovno argumentirani.

Pri tem izhajamo iz spoznanja, da položaj malih delničarjev ni odvisen le od ravni korporativnega upravljanja oziroma možnosti izvrševanja upravljavskih pravic, temveč tudi od njihovih premoženjskih pravic in obveznosti.

Razumemo, da ministrstvo pri pripravah predpisov glede obdavčenja kapitala oziroma dohodkov od kapitala ne zasleduje primarno urejanja specifičnega položaja malih delničarjev, temveč vseh delničarjev, med katerimi vrednostno seveda prevladujejo veliki delničarji, kakor tudi položaja gospodarskih družb nasploh. Zato se ne opredeljujemo do vseh rešitev, predstavljenih v predlogu ZDoh-2V in drugih predlogih davčnih zakonov, saj menimo, da je to prvenstveno odgovornost velikih delničarjev in gospodarskih družb samih, želimo pa vendarle opozoriti na nekatere neprimerne in neustrezne predloge, ki bi prvenstveno škodovali malim delničarjem in vlagateljem.

1. (Normirani) stroški od pridobitvi in odsvojitvi kapitala (11. člen)

Z novelo ZDoh-2V se spreminja ureditev v zvezi s stroški pridobitve in odsvojitve kapitala, ki zavezancu zmanjšujejo davčno osnovo iz naslova dobička iz kapitala. Sedaj veljavna ureditev priznava stroške v višini 1 % od nabavne vrednosti kapitala in 1 % od vrednosti kapitala ob odsvojitvi, predlagana ureditev

bi priznavala stroške zgolj v višini 2% kapitalskega dobička (razlike med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi).

S tem naj bi se preprečevalo »ustvarjanje izgube« za namen obdavčitve, ki se poročuna z dobičkom iz odsvojitve drugega kapitala. Davčni organ naj bi pri nekaterih davčnih zavezancih z visokim številom transakcij zasledil uporabo posebnih tehnik in infrastruktur, namenjenih generiranju davčno priznane izgube iz naslova normiranih stroškov.

VZMD ne nasprotuje želji predlagatelja, da se prepreči umetno »ustvarjanje izgube« za davčne namene, vendar menimo, da reševanje težave - zaznane pri nekaterih večjih davčnih zavezancih - na hrbtih večine malih delničarjev, ni ustrezna rešitev. Priznavanje stroškov v višini 1% stroškov nabavne vrednosti in 1% vrednosti ob odsvojitvi **že doslej ni upoštevalo, da malim delničarjem po razgradnji brezplačnih registrskih računov veliki stroški nastajajo ne le ob pridobitvi ali odsvojitvi vrednostnih papirjev, temveč tudi S SAMIM IMETNIŠTVOM V VSEM VMESNEM ČASU.** Predlagana sprememba zakona, ki priznavanje stroškov še dodatno znižuje, torej bremena in krivice malim delničarjem - povzročene z nepriznavanjem stroškov samega imetništva delnic (vodenje računa, vzdrževanje stanja delnic, stroški z uresničevanjem pravic iz delnic ipd.) - še dodatno zaostreje. Poudarjamo, da je te stroške dejansko povzročila država sama, ker je male delničarje z brezplačnih registrskih računov »porinila« v zadušljiv, plačljivi »objem« finančnih posrednikov. Zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1) je namreč ukinil brezplačne registrske račune pri KDD, ki je bil prevladujoč tip računa za nematerializirane vrednostne papirje. Ob začetku razgradnje registrskih računov je bilo imetnikov vrednostnih papirjev 240.000. Sedaj, ob koncu razgradnje, naj bi bilo imetnikov na ukinjenih registrskih računih manj kot 70.000. To pomeni, da je 170.000 (!) državljanek in državljanov bilo primoranih odpreti trgovalne račune pri borznoposredniških družbah in bankah, če so želeli obdržati svoje delnice ali če so jih želeli zgolj prodati.

Zmanjševanju priznavanja stroškov z vrednostnimi papirji zato v VZMD odločno nasprotujemo.

Če bi predlagatelj želel preprečevati mejne primere umetno »ustvarjenih izgub«, ki jih med malimi delničarji zanesljivo ni, bi brez zadržkov **lahko izbral enega izmed naslednjih pristopov:**

- priznavanje stroškov se zmanjša samo za primere kratkoročnega imetništva delnic (npr. pod 1 leto, ko so tudi stroški imetništva delnic bistveno manjši kot pri dolgoročnem imetništvu, ki je tipično za male delničarje); na ta način dolgoročni vlagatelji, ki jih slovenski kapitalski trg nujno potrebuje, ne bodo postali kolateralna škoda pri poskusu reševanja težave, ki naj bi imela zaznani vir drugje,
- priznavanje stroškov ostane v višini 1% nabavne vrednosti in 1% vrednosti ob odsvojitvi, vendar se navzgor omeji z absolutnimi zneski (npr. na 500 EUR za posamezno pridobitev ali odsvojitve),
- pavšalno priznavanje stroškov se sicer zmanjša, vendar pa se priznava tudi večje stroške, če so ti dokumentirani z verodostojnimi listinami.

2. (Ne)upoštevanje inflacije pri ugotavljanja vrednosti kapitala ob pridobitvi / odsvojitvi

Niti sedaj veljavni zakon niti predlagana novela ne urejata upoštevanja inflacije pri določanju davčne osnove. Davčna osnova se namreč izračuna kot razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi (prvi odstavek 97. člena).

Za vrednost kapitala ob pridobitvi se šteje v prodajni ali drugi pogodbi navedena vrednost v času pridobitve. Davčna obveznost pa nastane z odsvojitvijo kapitala, kar je običajno več let po pridobitvi. Ustvarjena razlika (dobiček) pa je predmet obdavčitve. Neupoštevanje inflacije pri ugotavljanju vrednosti kapitala ob pridobitvi onemogoča ohranjanje realne vrednosti premoženja, saj se obdavčujejo zgolj nominalne spremembe in ne realno povečanje premoženja zavezanca, ki je posledica odsvojitve.

Takšna ureditev (t.j. neupoštevanje inflacije) nesorazmerno koristi špekulantom, ki delnice hitro preprodajajo, saj je inflacija v primeru hitre preprodaje delnic dejansko zanemarljiva ter nesorazmerno škodi malim in ostalim dolgoročnim delničarjem, ki delnice kupujejo za večletno obdobje.

Tako menimo, da bi moral predlagatelj upoštevati inflacijo pri ugotavljanju vrednosti kapitala ob pridobitvi, saj je njen znesek integralni del vrednosti kapitala ob odsvojitvi. V obstoječi ureditvi tako zavezanec plača davek tudi iz naslova nominalnega »povečanja vrednosti« kapitala zaradi inflacije, kar pa ekonomsko ne predstavlja dohodka davčnega zavezanca.

3. Obdavčitev naknadnih pogojnih izplačil (10. člen)

Predlog novele v 10. členu (nova 5. točka 90. člena ZDoh-2) predvideva, da se bo kot dividenda in ne kot kapitalski dobiček obdavčilo naknadno izplačilo zavezancu, ki je odsvojil delež iz poglavja 6.3. zakona in je izplačilo odvisno od kriterijev uspešnosti poslovanja družbe v prihodnosti.

Menimo sicer, da na ta način niso zajeta dodatna naknadna plačila, ki jih iztisnjeni manjšinski delničarji prejmejo na podlagi sodnega preizkusa primernosti višine denarne odpravnine (kadar jo je glavni delničar po svoji odločitvi sprva ponudil in izplačal preizko), vendar menimo, da bi bilo koristno to izrecno zapisati.

Vsakršna nasprotna razlaga ali uzakonitev bi predstavljala kaznovanje manjšinskih delničarjev za napake ali »pogoltnost« glavnega delničarja. V VZMD obdavčitve naknadnih doplačil denarnih odpravnin, ki jih je glavni delničar sprva določil preizko, na enak način kot dividende, nikakor ne bi mogli sprejeti, saj gre pri preizkih denarnih odpravninah iztisnjenim malim delničarjem žal za prepogost pojav v slovenski korporativni praksi. Želimo spomniti, da smo v VZMD do zvišanja denarne odpravnine v primeru iztisnitev pomagali več kot 100.000 manjšinskim delničarjem.

4. Obdavčitev iz naslova prodaje lastnih delnic (10. člen)

V VZMD ne nasprotujemo poskusom predlagatelja, da obdavči odsvojitve delnic ali deležev po davčni stopnji 25 % oziroma 27,5 %, kadar gre za prikrito izplačevanje dobičkov, vendar je predlagani način (6. točka 90. člena ZDoh-2) po našem mnenju popolnoma neustrezen.

Besedilo predlaganega zakona dopušča dve izjemi, ko se pridobitev lastnih delnic ne bi obdavčila kot dividenda, in sicer kadar družba pridobiva lastne delnice preko borze in kadar je pridobivanje lastnih delnic utemeljeno iz poslovnih razlogov ter je zavezanec vložil zahtevo za tovrstno obravnavo in je davčni organ tej zahtevi ugodil.

Predlagatelj želi na ta način reševati ekscesni pojav na hrbtu večine malih delničarjev. Odkup lastnih delnic družbe je namreč zelo pogosto edini način, da se manjšinskim delničarjem omogoči izstop iz družbe po primerni ceni. **Menimo, da zakon ne bi smel spreminjati davčne obravnave pridobivanja lastnih delnic, kadar to pridobivanje ostaja v mejah dopustnih 10% osnovnega kapitala, kakor je to določeno v 247. členu ZGD-1.**

mag. Kristjan Verbič
Predsednik VZMD

